

Ekspansiv og kontraktiv finanspolitik på skat ifølge John Maynard Keynes

af Joachim Ohrt Fehler, www.fehler.dk 2017.

Økonomen John Maynard Keynes argumenterede i modsætning til de klassiske liberalistiske økonomer for at staten skulle regulere økonomien for at dæmpe konjunkturudsving.

Under en lavkonjunktur skal staten bekæmpe arbejdsløsheden og øge væksten i økonomien gennem ekspansiv finanspolitik ved at øge de offentlige udgifter eller ved at give skattelettelser. Omvendt skal staten under en højkonjunktur dæmpe inflationen og væksten i økonomien ved at gennemføre offentlige nedskæringer eller hæve skatten.

Under højkonjunktoren skal staten spare op så den har råd til at føre ekspansiv finanspolitik under lavkonjunktoren. I tilfælde af at staten ikke har sparet op mente Keynes at staten godt kunne acceptere at låne penge til den ekspansive finanspolitik for så senere at tilbagebetale gælden.

Ekspansiv finanspolitik gennem skattelettelser

1. Skatten sænkes.
2. Husholdningerne får et større rådighedsbeløb.
3. Efterspørgslen øges gennem husholdningernes øgede forbrug, mens den del der opspares ikke øger efterspørgslen.
4. Virksomhedernes produktion øges, da der er større efterspørgsel.
5. Lavere arbejdsløshed, da virksomhederne får brug for flere ansatte til den større produktion.
6. Importen stiger, da danskerne har flere penge og dermed efterspørger flere varer fra udlandet, hvilket forværrer betalingsbalancen.
7. Husholdningerne får et endnu højere rådighedsbeløb, da flere arbejdspladser giver en højere samlet indkomst.
8. Den lave arbejdsløshed gør at de offentlige udgifter til dagpenge og kontanthjælp bliver lavere.
9. Lav arbejdsløshed giver tendens til højere lønpres fordi udbuddet af jobs er højt og at man derfor kan skifte job hvis man ikke får højere løn.
10. Højere lønninger gør danske varer dyrere at producere.
11. Inflation stiger fordi lønnen og priserne på danske varer og tjenester stiger.
12. Det forværrer konkurrenceevnen i forhold til udlandet.
13. Eksporten mindskes pga. de relativt dyre priser og danskerne importerer flere af de relativt billigere udenlandske varer, hvilket forværrer betalingsbalancen yderligere.
14. Mindsket eksport giver mindre dansk produktion.
15. Arbejdsløsheden stiger.

Kontraktiv finanspolitik gennem højere skat

1. Skatten hæves.
2. Husholdningerne får et mindre beløb til rådighed.
3. Efterspørgslen dæmpes gennem husholdningernes formindskede forbrug.
4. Virksomhedernes produktion mindskes, da der er mindre efterspørgsel.
5. Øget arbejdsløshed, da virksomhederne får brug for færre ansatte til den mindre produktion.
6. Importen falder, da danskerne har færre penge og dermed efterspørger færre varer fra udlandet, hvilket forbedrer betalingsbalancen.
7. Husholdningerne får endnu lavere rådighedsbeløb, da øget arbejdsløshed giver en lavere samlet indkomst.
8. Øget arbejdsløshed gør at de offentlige udgifter til dagpenge og kontanthjælp øges. Disse kaldes automatiske stabilisatorer og mildner konjunkturedgangen da de fastholder lidt af husholdningernes efterspørgsel i forhold til hvis arbejdsløse slet ikke fik noget.
9. Høj arbejdsløshed giver tendens til lavere lønnes eller direkte lønnedgang fordi der fyres og fordi udbuddet af andre jobs er lavt.
10. Relativt lavere lønninger i forhold til udlandet gør danske varer og tjenester billigere
11. Inflationen falder da lønniveauet og priserne ikke stiger så voldsomt.
12. Det forbedrer konkurrenceevnen i forhold til udlandet.
13. Eksporten øges pga. de relativt billige priser og danskerne importerer færre af de relativt dyre udenlandske varer, hvilket forbedrer betalingsbalancen yderligere.
14. Øget eksport giver højere dansk produktion.
15. Arbejdsløsheden falder.